

Bestuurlijke sessie overheidsgedomineerde inzameling SNV-gemeenten

Aan : Portefeuillehouders deelnemende gemeenten Noord Veluwe

Van : Paul de Bruin, Robert Schouten, Eline Nijmeijer (IPR Normag)

Datum : 29 augustus 2019

Betreft : Programma ter voorbereiding op bestuurlijke sessie “regiovisie en beoordelingskader”

12 september 2019

15.30 – 17.00 uur

Raadhuisplein 1, te Oldebroek

Geachte bestuurder,

In het kader van het onderzoek “verkenning overheidsgedomineerde inzameling SNV” is op 12 september 2019 een bestuurlijke sessie. IPR Normag zal deze begeleiden.

In deze bestuurlijke sessie faciliteren wij het gezamenlijk bepalen van de kernpunten van gezamenlijke visie op het afvalbeheer en de samenwerking met andere (overheid gedomineerde) organisaties op het gebied van huishoudelijk afval.

Tijdens deze sessie koppelen wij ook de resultaten terug (als bouwsteen voor deze sessie) van de bestuurlijke gespreksronde

De voorliggende notitie gaat kort in op het programma van de sessie en geeft diverse achtergrondinformaties voor uw voorbereiding.

Wij hopen en vertrouwen erop dat deze notitie u de benodigde informatie biedt om u te kunnen voorbereiden, en zien uit naar een voorspoedige bijeenkomst.

Met vriendelijke groet,

IPR Normag

Drs. ing. P.M.J. de Bruin (Paul)

Inleiding

De regio merkt dat sprake is van een verminderde marktwerking in de inzamelsector. Namens de regiogemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten voert SNV onderzoek uit naar overheidsgedomineerde inzameling. De regio wenst deze mogelijkheid te verkennen, waarbij het resultaat de deelnemende gemeenten moet faciliteren bij besluitvorming over een nader te onderzoeken (meest) kansrijke variant.

In het onderzoek worden twee scenario's verkend:

- a. Aansluiten bij een overheidsgedomineerd samenwerkingsverband (zoals Rova, Omrin, HVC, ACV, Circulus-Berkel) dat vervolgens zorgdraagt voor de inzameling van huishoudelijk afval in uw gemeente.
- b. Oprichten van een gezamenlijke regionale inzamelorganisatie die het huishoudelijk afval in de SNV-gemeenten gaat inzamelen.

IPR Normag ondersteunt de regio hierbij. Inmiddels heeft IPR Normag een analyse van de huidige situatie gemaakt en geïnventariseerd welke (inzamel)dienstverlening per gemeente wordt verlangd. Ook zijn gesprekken gevoerd met de bestuurders c.q. portefeuillehouders in de gemeenten. U heeft hiervan een gespreksverslag ontvangen.

Agenda en doel van de bestuurlijke sessie op 12 september 2019

In de komende periode worden de genoemde overheid gedomineerde organisaties Rova, Omrin, HVC, ACV en Circulus-Berkel benaderd en gevraagd naar de mogelijkheden en voorwaarden om inzameldiensten in de Noord-Veluwse gemeenten te leveren.

Hieraan voorafgaand is op 12 september 2019 een gezamenlijke bestuurlijke sessie met de portefeuillehouders gepland. Het doel van de bestuurlijke sessie is driedelig:

- Bepalen van een gezamenlijke visie: In deze bestuurlijke sessie faciliteren wij bij het gezamenlijk bepalen van de kernpunten van een regiovisie op de keuze voor samenwerking met een overheid gedomineerde inzamelorganisatie. Gebaseerd op de sectorontwikkeling, de huidige beleidsambities en uitgangspositie van de zes gemeenten.
- Bepalen gezamenlijk beoordelingskader: Tijdens deze sessie koppelen wij de resultaten terug van de bestuurlijke gespreksronde en de daarin aangereikte beoordelingscriteria. Waaraan moet de dienstverlening door en samenwerking met een overheidsgedomineerde organisatie voldoen? Welke bestuurlijke weging wordt er gegeven aan deze criteria?
- Input voor de gespreksronde met potentiële samenwerkingspartners: Tot slot bespreken we de input voor de vervolgstap van het onderzoek; de verkenning partners en overige gemeenten.

Als input voor de bestuurlijke sessie zijn de volgende drie hoofdstukken bijgevoegd:

1. Een samenvatting van de gespreksronde. De door de bestuurders aangegeven wensen en aandachtspunten worden in deze bijlage toegelicht.
2. Aanzet voor een beoordelingskader.
3. Overzicht van de (inzamel)dienstverlening in de zes gemeenten. Dit overzicht zal ook aan de overheid gedomineerde bedrijven worden verstrekt.

1. Uitkomsten gespreksronde met portefeuillehouders Noord Veluwe

In verband met het onderzoek “verkenning overheidsgedomineerde inzameling SNV” hebben de onderzoekers van IPR Normag gesprekken gevoerd met de wethouders van de gemeenten. Het onderstaande verslag geeft de uitkomsten en een korte analyse weer van de gevoerde gesprekken.

1.1 Ambities

De zes gemeenten omarmen de VANG ambities, en verschillen niet veel in de richting en uitvoering van het behalen van de ambities. In Ermelo en Putten is diftar doorgevoerd om extra stappen te zetten in het verminderen van restafval. In de andere gemeenten is diftar bestuurlijk actueel, daar waar het in het verleden door politieke gevoeligheid nog niet was gelukt. Gemeenten Nunspeet, Elburg en Oldebroek willen de handen in een slaan om samen meer draagvlak te vinden bij de burger. Dit doen zij vanuit de al bestaande NEO-samenwerking waarmee het plan is om tot gezamenlijk beleid op afvalbeheer te komen. In gemeente Harderwijk staat de VANG ambitie momenteel hoog op de agenda. Gemeente Ermelo wil de VANG ambities combineren met het bevorderen van de lokale circulaire economie, zo hebben ze in samenwerking met lokale winkels en instanties mogelijk gemaakt om een aparte inzameling te creëren voor drankenkartons. In gemeente Putten is er al jaren de ambitie om verder te gaan dan de VANG ambities en daar is momenteel al hoog resultaat in behaald.

1.2 Uitdagingen

Voor Putten is de uitdaging dat de gemeente het maximale aan mogelijke maatregelen inmiddels heeft doorgevoerd. De wijze van inzamelen verschilt met de andere Noord Veluwse gemeenten. Mogelijk dat aanpassingen in de toekomst gewenst zijn. Daarbij is bijvoorbeeld de arbeidsbelasting in het zakkensysteem een aandachtspunt.

In de andere vijf gemeenten speelt een gezamenlijke uitdaging: Het behalen van de VANG ambities en hoe, en het vinden van draagvlak bij de burgers hiervoor. Het blijft een zoektocht om de juiste maatregelen en daarbij horende communicatie te vinden. Nascheiden en brondscheiden is daarbij een aandachtspunt. Over het algemeen wordt het nascheiden bij Omrin als positief ervaren. Maar, o.a. door gemeente Nunspeet wordt ook de kanttekening gemaakt dat het nascheiden bij Omrin de communicatie bij de burger extra complex maakt.

1.3 Visie op samenwerken

Voor de drie NEO gemeenten is samenwerking gewenst voornamelijk om de benodigde schaalgrootte te bewerkstelligen. Afvalbeheer wordt (technisch) complex gezien en daarom is het bevorderlijk kennis en beleid te bundelen. Ook Harderwijk ziet dit als voordeel, maar voorziet graag een andere type samenwerking dan wat SNV voorheen geboden heeft. Het gastheerschapmodel van SNV heeft op vele terreinen niet gewerkt, ook voortkomend uit de verschillende politiek-bestuurlijke visies en de verschillende sociale structuur van de gemeenten. Voor afvalbeheer is samenwerking nodig, maar van belang dat er op inhoud wordt samengewerkt. In Ermelo wordt het gunstig gezien dat er een uniforme inzameldienst komt in de

regio, wat kansen biedt omdat een grotere uniforme speler multifunctioneler kan zijn en logistiek optimaler. Gemeente Putten voorziet dat een uniforme dienst wellicht niet de diensten kan afnemen zoals de huidige goed werkende inzameling, omdat andere gemeenten met andere systemen werken. Wel ziet gemeente Putten het belang van samenwerken op netwerkniveau om aan elkaar te spiegelen en van elkaar te (blijven) leren, ook met oog op toekomstige ontwikkelingen.

Als voorwaarde voor samenwerking wordt voornamelijk benoemd dat gemeenten elkaar moeten kunnen vinden op beleid en visie op dienstverlening. De gemeenten moeten elkaar kunnen vinden op de inhoud.

1.4 Huidige uitvoering inzameling

De gemeenten zijn positief over de huidige organisatie van de inzameling. Gemeente Oldebroek en Elburg kaarten aan dat een aandachtspunt aan de huidige inzameling is dat ze erg gebonden zijn aan het bestek en contract met de private inzamelorganisatie. Eventuele wijzigingen die de gemeente wenst in vorm of inhoud van de dienstverlening zijn lastig in te voeren. Het contract en de financiële kaders bieden daartoe weinig mogelijkheden. Dan wel financieel onaantrekkelijk.

1.5 Visie op eigen inzameldienst

Gemeente Putten geeft aan dat het opschalen van de eigen dienst de eigen dienst minder kwetsbaar kan maken. Toch wordt, ook door de andere gemeenten, het opzetten van een eigen inzameldienst niet als realistisch gezien. Het politiek-bestuurlijk draagvlak wordt klein geacht. Veel van de betrokken gemeenten hebben in het verleden juist keuzes gemaakt om eigen uitvoeringstaken op dit gebied af te stoten.

Ook aan de uitvoerbaarheid van een eigen inzameldienst wordt getwijfeld. Uit het verleden is gebleken dat een bepaalde mate van afstand en zakelijkheid nodig is tussen de uitvoeringsorganisatie als opdrachtnemer en de gemeente als opdrachtgever. Anders brengt het teveel risico's met zich mee op de onderlinge bestaande verbanden en afhankelijkheden. De vraag is of er in de regio voldoende bedrijfsmatige en zakelijke instelling is voor een eigen inzameldienst. Bovendien wordt het als kwetsbaar ervaren om opnieuw het wiel te moeten uitvinden bij het oprichten van een inzameldienst. Er heerst het gevoel dat daar niet de capaciteit voor is en dat daarom beter bij bestaande partijen kan worden aangesloten.

Tijdens de bestuurlijke sessie op 12 september a.s. ligt dan ook de vraag voor of het gewenst is om dit spoor in het onderzoek (het oprichten van een gezamenlijke gemeentelijke inzameldienst in Noord Veluwe) verder uit te werken.

1.6 Aansluiten bij OGD

Als voordeel maar ook als voorwaarde zien de gemeenten voornamelijk de professionaliteit, bedrijfsmatigheid en de zakelijkheid. Over de invulling van aansluiting bij een OGD bestaan wel verschillende posities:

- Gemeente Putten is enkel geïnteresseerd als aansluiten betekent dat het de huidige dienstverlening kan verbeteren
- Ermelo, Oldebroek en Elburg zien veel voordelen bij het aansluiten bij Omrin omdat ze goede ervaringen hebben met de OGD voor de verwerking. Een uitbreiding naar inzameling lijkt een goede optie. Ermelo en Elburg zien Omrin daarbij als een gunstige partij om hen te helpen/ de gemeenten in de bijdrage aan duurzaamheidsdoelstellingen en de circulaire economie. De verwachting van een OGD is voor deze gemeenten dat het verder gaat dan inzamelen alleen.
- Harderwijk en Nunspeet zetten hun vraagtekens bij beperkte invloed op beleid wat een consequentie kan zijn van aansluiten bij een grotere OGD. Harderwijk kaart aan dat het niet een gangbare route is en wellicht niet veel politiek draagvlak vindt. Is het wenselijk dat beleidskeuzes worden overgedragen? Gemeente Nunspeet ziet wel dat invloed op beleid beperkt kan zijn voornamelijk omdat het aandeel in OGD maar beperkt zal zijn.
- Gemeente Oldebroek ziet het aansluiten bij een OGD als mogelijkheid (als alternatief voor wanneer marktpartijen zich niet meer aanbieden) voor een invulling van de inzameldienst. Een beperkte aandeelhouderschap is daarbij het meest gewenst, wanneer mogelijk.

2. Beoordelingskader

Waaraan moet de dienstverlening door en samenwerking met een overheidsgedomineerde organisatie voldoen? Uit de gesprekken met bestuurders zijn diverse criteria, wensen en voorwaarden naar voren gekomen. Het volgende overzicht vat deze samen. Tijdens de sessie op 12 september wordt mede aan de hand van deze inventarisatie een gezamenlijk onderschreven beoordelingskader bepaald.

Over de volgende criteria bestaat grote consensus:

a. Hoog service niveau

De geboden service is efficiënt en effectief voor de burger.

b. Beheersbare kosten

Gemeenten houden controle over de kosten van de inzameldienst om de kosten voor de burger laag te houden.

c. Waarborgen continuïteit van dienstverlening

De organisatie kan inspelen en afstemmen op externe (markt)ontwikkelingen en hiermee continuïteit van de dienstverlening waarborgen.

d. Flexibiliteit in dienstverleningscontract

Om kwaliteit voorop te laten staan moet de organisatie, in dienstverleningcontract, kunnen meebewegen met de wensen en eventuele beleidswijzigingen van de gemeenten.

Verder worden er criteria benoemd waar onderlinge verschillen naar voren komen:

e. Mate van uniformiteit:

De inzameldienst is per gemeente afgesteld op wensen/beleid van elke gemeente, of een geheel uniforme inzameldienst

f. Stimuleren afvalscheiding versus behoud eenvoud voor de burger:

De inzameldienst moet kunnen stimuleren dat diverse grondstoffen frequent worden ingezameld om aanbod gedrag te stimuleren, of de inzameldienst moet de in te zamelen stromen eenvoudig houden voor de burger.

g. Beleid:

De inzameldienst heeft kennis van de markt en is proactief in ontwikkelen en optimaliseren van afvalbeheer en beleid, of de inzameldienst heeft zo min mogelijk invloed op invulling van beleid, deze rol vervult de gemeente zelf.

Ook worden nog afzonderlijk de volgende criteria benoemd:

h. Professionele uitstraling

i. Kan inspelen op emotie van de burger, richt zich op sociale cohesie en participatie van inwoners

j. Politiek draagvlak

3. Inventarisatie dienstverlening gemeenten Noord Veluwe

		Nunspeet	Elburg
Areaal	Huishoudens (Bron CBS 2017)	27.114	23.107
	Stedelijkheidsklasse	4	4
	MC aantallen	28.807	25.834
	Inzamelen rest	 1 x per 2 weken	 1 x per 2 weken (april 2019 geen mini's bedrijven)
Haalsysteem	Inzamelen Groente, Fruit en Tuinafval (GFT)	 1 x per 2 weken	 1 x per 2 weken
	Inzamelen Takken en Snoeihout	8 x per jaar in voor- en najaar op verzoek (najaar ook blad)	8 x per jaar in voor- en najaar op verzoek (sinds 2019 door eigen dienst)
	Inzamelen Oud Papier en Karton	 1 x per 4 weken	 1 x per 4 weken
	Inzamelen Plastic, Metalen en Drankkartons (PMD)	 nascheding, gaat mee met restafval	 nascheding, gaat mee met restafval

	Inzamelen grofvuil	 1 x per maand ophalen op afroep, € 51,18 per m3 (2018: 48 m3)	 ophalen op afroep, cf Nunspeet (2018= 48 m3)
	Inzamelen KCA	1 x per maand, gratis op afroep na aanmelding + standplaats op zaterdag 1x per maand	1 x per maand, gratis op afroep na aanmelding
	Inzamelen Luiers	 bij GFT tot 2017, vanaf medio 2020 via nascheiding eruit	 idem als Nunspeet
Brengsysteem	Glas	glas-containers in wijk en bij supermarkten	glas-containers in de wijk en bij supermarkten
	Textiel	textielcontainers in de wijk en bij supermarkten en 4x /jr huis-aan-huis	textielcontainers in de wijk en bij supermarkten en 4x/jaar huis-aan-huis
	Milieustraat locatie	Gemeentewerf / BB Transport en Afvalinzameling Hullerweg 121 resp. 122, 8071 RN Nunspeet	 Van Werven, Oldebroek Bovendwardsweg 93, Oldebroek
	openingstijden	dagelijks van 08.00-12.00 13.30-16.30	ma t/m vr 07.00-12.30 en 13.00-17.00 en za 09.00-12.00
	acceptatie en voorwaarde	Tegen betaling bij BB, De werf Uitsluitend voor KCA en Bruin- en Witgoed	uitsluitend brengen KCA en Frituurvet, gratis
Belangrijke Contracten	Inzameling minicontainers	Aconov (rest tot 31-12-2012, GFT tot 31-12-2021, papier 31-12-2022)	Aconov (rest tot 31-12-2012, GFT tot 31-12-2021, papier 31-12-2022)
	Inzameling rest verzamelcontainers	Remondis (OC) Van Werven (BG, jaarlijks opzegbaar)	Remondis (OC) Van Werven (BG, jaarlijks opzegbaar)
	Inzameling papier verzamelcontainers	diverse verenigingen	
	PMD Nascheiden	Afvalsturing Friesland NV (31-12-2022) Inwoners kunnen grofvuil ook inleveren bij Van Werven Hattemberbroek, en Van Werven, Oldebroek	Afvalsturing Friesland NV (31-12-2022)
Opmerkingen			

		Oldebroek	Harderwijk
	Huishoudens (Bron CBS 2017)	23.504	46.832
	Stedelijkheidsklasse	4	2
Areaal	MC aantallen	26.426	40.244
Haalsysteem	Inzamelen rest	 1 x per 2 weken middels 240 ltr minicontainer met grijs deksel	 1 x per 2 weken middels minicontainer 140l of 240l
	Inzamelen Groente, Fruit en Tuinafval (GFT)	 1 x per 2 weken middels 240 ltr minicontainer met groen deksel	 1 x per 2 weken middels minicontainer 140l of 240l
	Inzamelen Takken en Snoeihout	op afroep 8x/jr	6 x per jaar gratis laten ophalen op afroep tussen maart en oktober
	Inzamelen Oud Papier en Karton	 1 x per maand middels minicontainer met blauw deksel ism Vereniging Old Papier	 1 x per 2 weken middels minicontainer 140l in binnenstad, 1 x per 4 weken middels minicontainer 240l in overige gebieden
	Inzamelen Plastic, Metalen en Drankkartons (PMD)	 nascheiding, gaat mee met restafval	 gaat mee met restafval
	Inzamelen grofvuil	 1 x per maand ophalen op afroep cf Nunspeet (2018=12 m3)	 1 x per 2 weken op afroep, €32,50 per m3
	Inzamelen KCA	2 standplaatsen in Wezep resp Oldenbroek op zaterdag 1x/maand, en verder chemiedepot werf	1 x per maand, gratis op verzoek via ophaalformulier

	Inzamelen Luiers		zie Nunspeet		gaat mee in restafval
Brengsysteem	Glas		ondergrondse containers in de wijk en bij supermarkten		ondergrondse containers in de wijk
	Textiel		ondergrondse textiel container cf glas, huis-aan-huis 4 x per jaar ingezameld		ondergrondse containers in de wijk en bij supermarkten + 4x/jr hah
	Milieustraat		Van Werven, Hattemerbroek Middeldijk 16, Hattemerbroek ma t/m vr 07.00-12.30 en 13.00-17.00 en za 09.00-12.00	Van Werven, Oldebroek Bovendwardweg 93, Oldebroek ma t/m vr 07.00-12.30 en 13.00-17.00 en za 09.00-12.00	 Milieupark en Chemodepot Daltonstraat 23, Harderwijk ma t/m vr 13.00-16.00 en za 9.00-12.00
	locatie		Gemeentewerf Wezep Ampèrestraat 13, Wezep di + vr 08.00-12.00		
	acceptatie en voorwaarde		gratis KCA en wit- en bruigoed en apparaten	gratis KCA, Elektrische apparaten, Frituurvet, Olie, Asbest. Overig kosten: €15,00 per keer	
Belangrijke Contracten	Inzameling minicontainers		Aconov (rest tot 31-12-2012, GFT tot 31-12-2021, papier 31-12-2022)		Aconov (rest tot 31-12-2012, GFT tot 31-12-2021, papier 31-12-2022)
	Inzameling rest		Remondis (OC) Van Werven (BG, jaarlijks opzegbaar) verzamelcontainers		Remondis (OC) Van Werven (BG, jaarlijks opzegbaar)
	Inzameling papier		Remondis (OC, 21-12-2022) en diverse verenigingen verzamelcontainers		Van Werven (BG, 31-12-2019)
	PMD Nascheiden		Afvalsturing Friesland NV (31-12-2022)		Afvalsturing Friesland NV (31-12-2022)
Opmerkingen					

		Ermelo		Putten
Areal	Huishoudens (Bron CBS 2017)		26.793	24313
	Stedelijkheidsklasse		4	4
	MC aantallen		27.435	
	Inzamelen rest		1 x per 2 weken met grijze minicontainer 140/240l	 1 x per 3 weken in blauwe dure zak (€1,30). Maximaal gewicht 7 kg
	Inzamelen Groente, Fruit en Tuinafval (GFT)		1 x per 2 weken met groene minicontainer 140/240l	 wekelijks met GF-afvalzakken (klein €0,10, middel €0,20) Maximaal gewicht 7 kg
	Inzamelen Takken en Snoeihout		gratis laten ophalen op afroep tussen maart en oktober + gehele jaar wegbrengen gratis naar Kamphorst Ermelo	wekelijks met tuinafvalzak (€0,70). Maximaal gewicht 7 kg
	Inzamelen Oud Papier en Karton		1 x per maand met blauwe kratjes aan de weg met Ver. OPA Ermelo als beladers	1 x per 4 weken samengebonden of in kartonnen dozen met OPA Putten als beladers
	Inzamelen Plastic, Metalen en Drankkartons (PMD)		voor MD ondergrondse units als brengpunten + nascheiding gaat mee met restafval	 1 x per 2 weken in PMD-afvalzak (€0,10), Maximaal gewicht 3 kg
	Inzamelen grofvuil		1 x per maand op afroep, €51,18 per m3	 op afroep, €21,00 per 100 kg
	Inzamelen KCA		blauwe milieubox: 1 x per maand, gratis inzameling op afroep, of brengen bij chemokar 1 x per maand op het raadhuisplein (standplaats)	maandreljks af afroep en bij afvalbrengstation
	Inzamelen Luiers		gaat mee in restafval	 wekelijks met witte zak (€0,10). Maximaal gewicht 7 kg
	Glas		containers in de wijk en bij supermarkten	ondergrondse containers in de wijk en bij supermarkten

Brengsysteem	Textiel	containers in wijk en bij supermarkten + 4x/jaar hah	ondergrondse containers in de wijk en bij su[permarkten + 4x/jaar huis aan huis
	Milieustraat locatie openingstijden acceptatie en voorwaarde	 Milieustraat (Reststoffencentrum) Ermelo Tolweg 9, Ermelo ma t/m vr 07.30 -17.00 en za 9.00-12.00 gratis tuin afval, KCA, Elektrische apparaten, Metaal, Papier. Overig €17,50 -24,00 per100 kg met een minimum van €12,00	Afvalbrengstation, Putten Hoge Eng-West 5, 3880 AK, Putten di t/m vr 13.00-16.00, za 08.30-12.30. Extra open van maart t/m oktober op do 18.00-20.00 max 2 m3, Puin: € 0,25 per 10 kg. Bouw en sloopafval: € 1,20 per 10 kg. Restafval: € 1,20 per 10 kg.
Belangrijke Contracten	Inzameling minicontainers	Aconov (rest tot 31-12-2012, GFT tot 31-12-2021, papier 31-12-2022)	Eigen dienst
	Inzameling rest verzamelcontainers	Remondis (OC)	
	Inzameling papier verzamelcontainers	OPA Ermelo	
	PMD Nascheiden	Afvalsturing Friesland NV (31-12-2022)	
Opmerkingen		inzameling drankkartons en blik in separate ondergrondse containers	